

terwijl gij mij eindelijk wel zult willen vergunnen, onze werkzaamheden op eene gepaste wijze te sluiten.

Ten aanzien nu van het voorgevallene met betrekking tot het algemeen Bestuur, sedert de laatste Algemeene Vergadering, heb ik slechts te melden:

het aanbieden van het Verslag der dertigste Algemeene Vergadering aan Zijne Majesteit, onzen geëerbiedigden Koning; welk aanbieden later dan gewoonlijk geschiedde, uit hoofde van het smartelijk afsterven van Hare Majesteit, onze geliefde Koningin, en de zekerheid, dat de Koning geene commissiën van condoleantie ontving. Hebbende ingevolge hiervan, het kommitté van Presidenten en Sekretarissen besloten, zulks schriftelijk te doen;

voorts de vereerende gunst in het voorjaar van dit jaar bij de algemeene Audiëntie en ten Hove genoten; terwijl uw Voorzitter werd vereerd met verschillende uitnodigingen door letterlievende Genootschappen, van tijd tot tijd en bij plechtige gelegenheden, gedaan. De betrekkingen van het Koninklijk-Nederlandsche Instituut met Buitenlandsche Akademiën en geleerde Maatschappijën worden voorts gaande gehouden door wederkeerige toezending der uitgegeven Verhandelingen. Het Verslag door den Heer Bibliothekaris deswege uit te brengen, zal U daarvan genoegzaam overtuigen.

Er is veel treffends en tevens veel moeilijks in de taak, die mij nu roept. Ik moet U en mij zelven herinneren aan die verdienstelijke mannen, wier verlies wij, als Leden dezer Koninklijke Instelling, innig betreuren.

Treffend is deze herinnering, want zij zijn uit ons midden geweken die edelen, wier aanwezigheid zoo belangrijk voor Wetenschappen en Kunsten en wier tegenwoordigheid ons dikwerf zoo aangenaam als vereerend was. Ja! de hemel heeft wel tot zich genomen, wat eigenlijk daar be.

behoorde; een hoogere werkkring omvat hen; zij *zijn*, hetgeen zij hier *werden*; hunne verdiensten zijn van geene afwisselende omstandigheden meer afhankelijk; echter wij gevoelen hun verlies diep, en dat gevoel vordert, als van zelve, regt te doen aan hunne talenten en edele hoedanigheden.

Maar toch treft ons hier een ernstige weemoed. Eenmaal, mischien spoedig, *worden* wij, wat *zij* zijn . . . hoe zal voor ons die ontzettende overgang wezen? *Zij* zijn voor dit leven uit ons midden weg, onherkrijgbaar weg, en ons blijft niets te hunnen opzigte over, dan de grootheid van hun verlies levendig te beseffen, hunne verdiensten ons naar derzelve waarde te herinneren, en, zooveel wij kunnen, hun voorbeeld te volgen.

Uwe billijkheid vordert echter van uwen Voorzitter hier geene volledige huldiging van talenten en verdiensten, waarvan de regte waardering boven het bereik zijner krachten ligt. Welk een omvang van kennis toch zoude er toe behooren, om eenen VAN MARUM, MOLL, WITTEWAAL, VAN WALRÉ, GRATAMA en BLANKEN, met waardige trekken te schetsen? Ik moet en zal dus kort zijn, en mij veelal bepalen tot datgene, wat dit Koninklijk-Nederlandsche Instituut aan hunne verdiensten te danken heeft.

In den Heer **MARTINUS VAN MARUM** verloor de Eerste Klasse een harer hoog verdienstelijke Natuurkundigen. Als geneesheer zijne loopbaan, in de stad *Haarlem*, met waardigheid ingeflagen zijnde, onderscheide hij zich door eene meer dan gewone kunde in de Botanie en Physiologie; zijne Verhandeling over de beweging der sappen in de gewassen, te *Groningen* in 1773 verdedigd, wordt nu nog in de werken over de natuurkunde der plantgewassen met lof vermeld. Ook gaf hij naderhand in *GREY's Journal der Physik*, ten jare 1792, over de levenswerkzaamheid der Plantenvaten eene brochure, ten titel dragende: *Einige Erfahrungen über die Thätigkeit der Pflanzen gefäße.*

Zijne draagbare Brandspuit, en de gewigtige proeven daarmede in het werk gesteld, zijn algemeen bekend en hooggeschat.

Ook ten behoud van drenkelingen was hij ijverig werkzaam in het aanbevelen der inblazing van het zuurstof-gas; en werd hij vooral beroemd door de belangrijke proeven, door hem verrigt met de buitengewoon groote Elektrische Machine in Teijlers stichting. Bij het afsterven van den kundigen VAN DER AA, tot Sekretaris verkoren zijnde van de Hollandse Maatschappij der Wetenschappen te Haarlem, waarvan hij lid was, verwierf hij ook die eer in Teijlers stichting. Lid van vele uit- en inlandse geleerde Genootschappen, alom in Europa gekend en geacht, was hij een der leden van de kommissie tot organisatie van het Hooger Onderwijs, en werd hij, reeds den 4den Mei 1808, verkoren tot lid van de Eerste Klasse in dit Koninklijk-Nederlandsche Instituut.

Ook voor die Klasse was zijn arbeid meermaal zoo belangrijk als aangenaam. Zoo schonk hij haar, onder anderen, voor het 3de Deel harer Verhandelingen: *Waarnemingen, betreffende den vegetalen oorsprong der Steenkolen*, en gaf hij berigt van zijne *Nasporingen omtrent eene Wel van zoet water, en de proefnemingen daaromtrent*; las andermaal over een *Zonderling verschijnsel van wol en skeletontwikkeling uit het bovendeel van den Melocactus Pyramidalis*, en leide aantekeningen over van een *Damptoesfel voor de Aziatische Cholera*. Altijd nog zijne geliefde wetenschappen beoefenende, terwijl zijn ijver voor alles, wat tot de bevordering dier wetenschappen of tot heil des menschedoms verstrekke, hem bijbleef, floot hij den 26sten December van het vorige jaar, in eenen ouderdom van meer dan 87 jaren, zijne uitgestrekte, met waardigheid afgelegde, loopbaan.

Niet minder treffend was het verlies, hetwelk deze Klasse onderging door het afsterven van haar verdienstelijk Medelid, den Heer GERRIT MOLL, op den 17den Januarij van dit jaar, 's daags vóór zijnen 53sten verjaardag.

Toe-

Toegerust met uitstekende bekwaamheden, was de Natuurkunde het veld, waarin hij bij uitnemendheid arbeidde. Begaafd met een bijzonder vast geheugen en levendige verbeeldingskracht, waaromtrent men hem wel eens bij onzen onsterfelijken NIEUWLAND vergeleek; rijk in kennis, zoowel der oude als der nieuwere talen; doorvoed met eene grondige beoefening zijner lievelings wetenschappen; bedeed met een scherpe zinnig verstand en juist oordeel; door den eenigen VAN SWINDEN gevormd, geleid en hooggeacht, behoorde MOLL tot de meest verdienstelijke onzer Vaderlandsche Natuur- en Sterrekundigen. Lid van een groot aantal buiten- en binnenlandsche geleerde Maatschappijen; waardig Hoogleraar in de Wis- en Natuurkunde aan *Utrechts* Hoogeschool, werd hij den 14den November 1812 tot Korrespondent, en den 8sten October 1816 tot Lid der Eerste Klasse van het Koninklijk-Nederlandsche Instituut verkoren.

Niet weinig verrijkte MOLL de Gedenkschriften dezer Klasse met uitstekende bijdragen, en hare bijzondere vergaderingen met belangrijke voorlezingen.

Tot de eerste behooren: *Proefnemingen, aangaande de snelheid van het geluid*, met den Heer A. VAN BEEK genomen; — *Over de Spiegel-teleskopen*; — *Verflag van eenige Proeven over den warmtegraad, waarbij het water deszelfs grootste digtheid heeft*; — *Geschiedkundig onderzoek naar de eerste uitwinders der verrekijkers*, uit de aantekeningen van wijlen den Hoogleraar VAN SWINDEN; — *Overgang van Mercurius over de zon*; en *Waarnemingen der getijden langs de Nederlandsche kusten*; terwijl nog afzonderlijk zijn gedrukt zijne *Electro-Magnetsche proeven*, en eene *Verhandeling over het verwarmen van Stookkassen*.

Van zijne voorlezingen in de bijzondere Vergaderingen dezer Klasse, getuigen de Verslagen van haren verdienstelijken Sekretaris, terwijl die, in eene openbare Vergadering gehouden, over zijnen voortreffelijken